

Beszámoló a 2019/2020. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének oktatói a 2019/2020. tanévben az alábbiak voltak: dr. Hoffmann István és dr. Tóth Valéria egyetemi tanárok, dr. Kis Tamás és dr. Rácز Anita egyetemi docens, dr. Dobi Edit, dr. Gyórfly Erzsébet, dr. Fehér Krisztina, dr. Gacsályi-Bába Barbara, dr. Póczos Rita és dr. Reszegi Katalin egyetemi adjunktus. Gyórfly Erzsébet a gyermekgondozási szabadságát töltötte, állására tanársegédként Bátori István került. Az előző év meghosszabbításával újabb egyéves, határozott idejű tanársegédi megbízatást kapott Gellért Rita is, aki a kutatói ösztöndíjon lévő Gacsályi-Bába Barbarát helyettesítette. A tanszék (a Finnugor Tanszékkel közös) könyvtárosa, Suszterné dr. Kazamér Éva 2020 júniusában tért vissza gyermekgondozási szabadságáról. Az intézet titkára Kecskemétiné Legoza Eszter, ügyvivő-szakértője pedig Szűcs Imre volt. A szakmódszertani képzésbe továbbra is óraadóként kapcsolódott be dr. Kovács Szilvia, a Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium és Mászlainé dr. Nagy Judit, a Svetits Katolikus Gimnázium tanára.

A doktori képzés a Tóth Valéria professzor által vezetett Nyelvtudományok Doktori Iskolában a Magyar és Finnugor Nyelvészeti Doktori Program keretében folyt Hoffmann István professzor irányításával. A magyar nyelvészeti alprogramot Tóth Valéria vezette. A doktori alprogram hallgatói a 2019/2020. tanévben az alábbiak voltak: I. évfolyam: Gyuróné Szenka Dóra, Kovács Csilla, II. évfolyam: Vékony Vivien (pályázati alkalmazáson), III. évfolyam: Hankusz Éva, IV. évfolyam: Adorján Imola, Kiss Anita. A doktori alprogram III. éves hallgatójának, Hankusz Évának a témabemutató előadása 2020. augusztus 24-én hangzott el. A doktoranduszok ebben a tanévben is bekapcsolódtak a tanszék oktatómunkájába. Katona Csilla 2019 szeptemberében summa cum laude eredménnyel védte meg A fonotaktikai szerkezetet módosító hangváltozások az ómagyar korban című doktori (PhD) értekezését.

2020 februárjában Dobi Edit sikerrel tartotta meg habilitációs előadásait.

A tanszék mellett működő MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport összetételében ebben a tanévben is történtek változások. Továbbra is tudományos munkatársként dolgozott dr. Kovács Éva és dr. Köteles-Szöke Melinda. Tudományos segédmunkatárs volt Homoki-Mozga Evelin. Dr. Katona Csilla 2019. július 1.–2020. január 31. között tudományos segédmunkatárs, 2020. február 1-jétől tudományos munkatárs. Gyermekgondozási szabadságát töltötte Molnár-Béres Júlia, akit ekkor dr. Rácз Anita helyettesített részfoglalkozású tudományos munkatársként. A kutatócsoport tagjai voltak még dr. Tóth Valéria

részfoglalkozású tudományos főmunkatárs, dr. Póczos Rita részfoglalkozású tudományos munkatárs, valamint Kecskemétiné Legoza Eszter asszisztens és Szűcs Imre informatikai munkatárs. A kutatócsoportot dr. Hoffmann István vezette. A kutatócsoport eredményei közül kiemelendő a Katona Csilla munkájaként napvilágot látott A fonotaktikai szerkezetet módosító hangváltozások az ómagyar korban című könyv (A Magyar Névarchívum Kiadványai 51. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2020).

A Poliglott szövegnyelvészeti-szövegtani kutatócsoport munkájának eredménye a Tanulmányok Petőfi S. János emlékére című tanulmánykötet (szerk. Dobi Edit–Andor József. Debrecen, Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, 2020).

2019-ben adta közre tanszékünk nyugalmazott docense, Jakab László (Szűcs Imre közreműködésével) a Csokonai-szókinestár 4., összegző kötetét (Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó).

A Tóth Valéria vezetésével 2018. szeptember 1. és 2020. augusztus 31. között futó NKFI-OTKA pályázat keretében volt alkalmazásban 2019 szeptemberétől 2020 augusztusáig Vékony Vivien.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság névtani tagozata, a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke és az MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportja 2019. szeptember 26–28. között Síkfőkúton, a Debreceni Egyetem Soó Rezső Kutatóházában rendezett helynévtörténeti szemináriumot. Ennek keretében a tanszék, illetve a kutatócsoport oktatói, kutatói 5 előadásban számoltak be az általuk folytatott tudományos kutatási programokról s a legújabb kutatási eredményeikről.

A tanszék 2019 októberében helyesírási versenyt rendezett. 2019 novemberében két hallgatónk, Csibrány Lili és Ternován Barbara elnyerte a Nemzeti felsőoktatási ösztöndíjat.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportja 2019 őszén öt felolvasó ülést tartott, amelyek előadói Bátor István, Hankusz Éva, Kenyhercz Róbert, Reszegi Katalin és Tóth Valéria voltak. A decemberi felolvasó ülés keretében megemlékeztünk tanszékünk professzora, Sebestyén Árpád születésének 90. évfordulójáról. A megemlékezés után megkoszorúztuk professzor úr sírját a debreceni temetőben.

A tanév folyamán a tanszék oktatói és a kutatócsoport tagjai számos konferencián vettek részt előadással, amelyek közül itt csupán a nemzetközi szerepléseket emelem ki.

A 2019. szeptember 3–5. között megrendezett 5th International Conference on Onomastics. Names and Naming. Multiculturalism in Onomastics (Baia Mare) nemzetközi konferencián Tóth Valéria Methodological Problems in Etymological Research on Old Toponyms of the Carpathian Basin címmel plenáris előadást

tartott. Ugyancsak ezen a konferencián vett részt Bába Barbara az Etymological Problems Related to Toponym Clusters, Homoki-Mozga Evelin a The Difficulties of Identifying the Etymologies of Anthroponyms, Kovács Éva az A Historical Linguistic Analysis of Old Hungarian Toponyms, Köteles-Szőke Melinda az A Historical Linguistic Analysis of Hungarian Toponyms in Non-Authentic Charters, valamint Reszegi Katalin a Cognitive Maps and Toponyms in a Broadening Geographical Horizon című előadásával. A konferencián Theory and Practice in Toponym Etymology címmel Tóth Valéria nemzetközi szimpóziumot is szervezett.

Fehér Krisztina 2019 szeptemberében a 4th Conference on Experimental Approaches to Perception and Production of Language Variation (2019. 09. 26–28., Münster, Németország) konferencián a Hungarian kindergarteners' attitudes towards their local dialect című előadásával vett részt. Ugyancsak ő 2020 augusztusában az online formában megrendezett Language and Disadvantage in Education (2020. 08. 20–21., University College, Dublin, Írország) konferencián Transmitting negative biases towards regional varieties in Hungarian early childhood education címmel tartott előadást.

2019 novemberében Tóth Valéria Meeting of Languages and Cultures in the Light of Toponymic Systems címmel tartott plenáris előadást a 4th International Scientific Aleksandras Vanagas' Conference „Onyms in Space and Space in Onyms” című konferencián (Vilnius, Litvánia, 2019. 11. 7–8.). Ugyanezen a konferencián Reszegi Katalin The Cognitive Map and Name Usage címmel tartott szekcióelőadást.

2019. november 8-án A Partiumi Magyar Tudomány Napja címmel megrendezett konferencián (Nagyvárad) Hoffmann István A helynevek mint a Kárpát-medence korai történetének forrásai című előadásával szerepelt.

A 2019–2020-as tanév folyamán az Intézet több munkatársa kapott díjat vagy nyert el ösztöndíjat. Reszegi Katalin a 2019–2020-as időszakra elnyerte az Új Nemzeti Kiválóság Program Bolyai+ kutatói ösztöndíját. E. Nagy Katalin 2019 szeptembere és 2020 júniusa között az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt Új Nemzeti Kiválóság Program Doktorjelölti ösztöndíjában részesült. Az MTA Debreceni Területi Bizottsága a 2020. február 26-i éves közgyűlésén Hoffmann István számára a hosszú időn át magas színvonalon végzett tudományos tevékenységének elismeréseként a DAB Pro Scientia díját adományozta. A díjazott az eseményen A helynév mint tudományos forrás címmel tartott előadást.

Hoffmann István akadémikusi bemutatkozó előadását 2019. december 10-én, a DE BTK-nak a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából megtartott ünnepi ülésén tartotta meg Megismerhetők-e a Kárpát-medence 11. századi nyelvi viszonyai? címmel.

Oktatóink tudományos munkáját különböző szakmai fórumok több formában is elismerték. 2020 áprilisában a Fiatal Kutatók Akadémiája 2020-as Tagválasztási Bizottsága Gacsályi-Bába Barbara számára a 2020–2025-ös periódusra FKA tagságot adományozott. Hoffmann Istvánt 2020. augusztus 1-től az MTA Doktori Tanács tagjává választották.

A Magyar Nyelvtudományi Munkabizottság 2020. január 23-i ülésén a Magyar Nyelvtudományi Tanszék munkáját Rácz Anita intézetigazgató mutatta be.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon, az akadémiai kutatócsoport tevékenységéről pedig az alábbi honlapon lehet tájékozódni: <http://mnyknk.unideb.hu/>.

RÁCZ ANITA
ORCID: 0000-0002-9917-6625
Debreceni Egyetem
ranita@mnytud.arts.unideb.hu